

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **I. U.**, bývajúceho v B., zastúpeného JUDr. I. P., advokátom so sídlom L., proti odporcom **1/ I. P.**, správcovi konkurznej podstaty úpadcu Z. v likvidácii, so sídlom P. a **2/ S. M.**, bývajúcemu v B., zastúpenému JUDr. M. M., advokátom so sídlom K., **o určenie neplatnosti právneho úkonu**, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 50 C 180/2005, o dovolaní navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. októbra 2007, sp. zn. 6 Co 228/07, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Odporcovi 1/ nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Navrhovateľ je **p o v i n n ý** zaplatiť odporcovi 1/ náhradu trov dovolacieho konania vo výške 1 690,- Sk k rukám JUDr. M. M., advokáta v B., do 3 dní.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Bratislava II uznesením z 14.03.2007 č. k. 50 C 180/05-104 zastavil konanie proti odporcovi 1/. Vyslovil, že žiaden z účastníkov konania nemá právo na ich náhradu proti odporcovi 1/. Rozhodnutie skutkovo odôvodnil zánikom odporcu 1/ bez právneho nástupcu po začatí konania v zmysle § 68 ods. 1 Obchodného zákonníka výmazom z obchodného registra ex offio 05.04.2006 a právne ust. § 103 a 107 ods. 4 O.s.p. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil ustanovením § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

Na odvolanie navrhovateľa Krajský súd v Bratislave uznesením z 30. októbra 2007 sp. zn. 6 Co 228/07 uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Potvrdzujúci výrok o zastavení konania proti odporcovi 1/ odôvodnil správnosťou skutkových a právnych záverov súdu prvého stupňa, s ktorými sa stotožnil (§ 219 O.s.p.), dôvodiac, že výmazom obchodnej spoločnosti odporcu 1/ došlo k zániku obchodnej spoločnosti a tým, k zániku právnej subjektivity.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal dovolanie navrhovateľ. Navrhol uznesenie odvolacieho súdu aj uznesenie súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ust. § 237 písm. f/ O.s.p. Dovolateľ tvrdil, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že vec verejne neprejednal v súlade s čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v zmysle § 214 ods. 1 O.s.p. a jeho základné ľudské práva porušil tým, že vec neprerušil podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p. a ani nepredložil Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na začatie konania o súlade právneho poriadku, hoci mu takáto povinnosť vyplýva z čl. 7 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, ale svojvoľne zúžil predmet svojho rozhodovania iba na okolnosti zániku spoločnosti Z., hoci I. nebol štatutárnym zástupcom tejto spoločnosti a dovolateľom bližšie nekonkretizovaná pohľadávka sa nikdy nestala súčasťou konkurznej podstaty. Odvolací súd podľa tvrdenia navrhovateľa neskúmal existenciu litispendencie podľa § 83 O.s.p. s konaním vedeným na Okresného súde Bratislava II pod sp. zn. 17 C 192/94, v ktorej sú totožnými účastníkmi i skutkové okolnosti s prejednávanou vecou. Podľa tvrdenia dovolateľa súd prvého stupňa vychádzal rovnako pri svojom rozhodnutí len z listinných dôkazov a konanie zastavil z dôvodu zániku I. (ako SKP), ktorého žaloval ako fyzickú osobu, a ktorý mal zaniknúť spolu s úpadcom – obchodnou spoločnosťou Z. Oba súdy sa nezaoberali pri svojom rozhodnutí nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 102/05 – 65 zo dňa 23.08.2005 k problematike vlastníctva pohľadávky a nevykonali vo veci žiadne dokazovanie zodpovedajúce ust. § 129 O.s.p., nakoľko si nepripojili ani konkurzný spis, ba ani spis Okresného súdu Bratislava I Obchodného registra, ktoré by im aspoň sčasti umožnili rozhodnúť bez dôkazov. V dovolaní tiež namietal správnosť procesného i hmotnoprávneho vecného postupu súdu v inej veci, v ktorej je účastníkom konania vedenej Okresným súdom Bratislava II pod sp. zn. 17 C 192/94, ktorý namietaný postup sa netýka prejednávanej veci, preto sa ním dovolací súd nezaoberal.

Odporca 2/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhovateľa navrhol dovolanie navrhovateľa odmietnuť pre neprípustnosť v zmysle § 237 O.s.p. a uplatnil si trovy dovolacieho konania vo výške 41.195,42 Sk. Podľa jeho názoru odvolací súd správne postupoval, keď vec neprejednal verejne, nakoľko mu to umožňuje náš právny poriadok za podmienok uvedených v ust. § 214 ods. 2 písm. c/ O.s.p., ktoré podmienky boli splnenými. Poukázal na vec vedenú Okresným súdom Bratislava II pod sp. zn. 17 C 192/94, v ktorej začalo konanie 19.08.1994, v ktorom bola pôvodnou navrhovateľkou obchodná spoločnosť Z. v likvidácii a odporkyňou V., ktorá 26.12.1995 zomrela a jej právnym nástupcom sa stal jediný dedič, ktorý je aj navrhovateľom v konaní o prejednávanej veci. Táto vec je v štádiu po rozhodnutí súdu prvého stupňa rozsudkom z 15.12.2006 č. k. 17 C 192/94-626, ktorým bola I. U. uložená povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 10.782.621,- Sk s príslušenstvom, na základe odvolania odporcu nachádzajúca sa na Krajskom súde v Bratislave vedená pod sp. zn. 9 Co 156/07.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal predovšetkým prípustnosť dovolania, t. j. či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré v zmysle § 236 a nasl. O.s.p. možno napadnúť dovolaním.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v ustanovení § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. a proti uzneseniu odvolacieho súdu je prípustné ešte aj v prípadoch uvedených v ustanovení § 239 O.s.p.

V prejednávanej veci smeruje dovolanie navrhovateľa proti uzneseniu. V zmysle § 239 O.s.p. platí, že pokiaľ odvolací súd vydal svoje rozhodnutie v tejto procesnej forme je dovolanie proti nemu prípustné, ak je napadnuté zmeňujúce uznesenie (§ 239 ods. 1 O.s.p.) alebo potvrdzujúce uznesenie, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a) odvolací súd v ňom vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide po právnej stránke o rozhodnutie zásadného významu, alebo ak b) ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, alebo ak c) ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 O.s.p.).

Nakoľko dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nevykazuje niektorý zo znakov uvedených v tomto ustanovení (v danom prípade uznesením odvolacieho súdu bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa) je zrejmé, že ide o prípad, v ktorom Občiansky súdny poriadok dovolanie podľa § 239 O.s.p. nepripúšťa.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie podmienok prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu, ale sa zaoberal aj otázkou, či podané dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebným, prípad odňatia možnosti účastníkovi pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Prípustnosť dovolania z hľadiska ustanovenia § 237 O.s.p. pritom nie je založená už tým, že dovolateľ tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou vadou uvedenou v § 237 O.s.p. ale nastáva až vtedy, ak rozhodnutie odvolacieho súdu vadou uvedenou v citovanom ustanovení skutočne trpí.

So zreteľom na navrhovateľom tvrdené dôvody prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdení dovolateľa, že v tej istej veci sa už prv začalo konanie (§ 237 písm. d/ O.s.p.), a že v prejednávanej veci mu postupom súdu bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Dovolateľ tvrdil, že v danej veci existuje prekážka prv začatého konania. Navrhovateľ poukázal na ustanovenie § 83 O.s.p., podľa ktorého prekážka prv začatého konania (litispendencia) bráni tomu, aby na súde (súdoch) v Slovenskej republike prebiehali dve konania, prípadne viac konaní v tej istej veci. Totožnosť veci je daná pri zhode predmetu konania, skutkových okolností, z ktorých sa uplatnené právo vyvodzuje a identitou účastníkov

konania. O prekážku litispendencie nejde, ak chýba čo len jeden z uvedených znakov totožnosti vecí.

V právnej veci, na ktorú navrhovateľ poukazuje v dovolaní a ktorá podľa jeho názoru bráni začatiu konania v predmetnej veci, je predmetom zaplatenie peňažnej sumy 10.782.621,- Sk s príslušenstvom - úrokom z omeškania, ktorú povinnosť žiadal navrhovateľ, ktorý vystupuje v preskúmvanej veci v postavení odporcu 2/ uložiť odporcovi vystupujúcemu v konaní o prejednávanej veci v postavení navrhovateľa. Z uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky vyvodil, že predmety preskúmvaného konania ani konania, na ktoré navrhovateľ poukázal v dovolaní, účastníci týchto konaní (len čiastočne) a ani skutočnosti, z ktorých sa uplatnené práva vyvodzujú, nie sú totožné. Preto nemohla vzniknúť prekážka litispendencie a námietka navrhovateľa v tomto smere je nedôvodná.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva. O vadu, ktorá je z hľadiska ust. § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide len v tom prípade, ak išlo o postup nesprávny (z hľadiska zachovania postupu súdu určeného zákonom alebo ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi) a ak sa postup súdu prejavil v priebehu konania.

O takéto odňatie možnosti konať pred súdom však nejde v prípadoch, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní bez nariadenia pojednávania, keď išlo o prípady uvedené v § 214 ods. 2 O.s.p. tak, ako sa to stalo aj v prejednávanej veci.

Dovolateľ porušenie svojho práva konať pred súdom videl v tom, že odvolací súd vec neprejednal verejne v súlade s ust. § 214 ods. 1 O.s.p. a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Predovšetkým bolo potrebným ustáliť obsah základného práva na verejné prerokovanie vecí podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a potom zistiť, či namietaným konaním Krajského súdu v Bratislave sa vôbec vytvorila možnosť jeho porušenia v dôsledku existencie priamej príčinnej súvislosti medzi označeným konaním tohto súdu a základným právom navrhovateľa.

Za "prerokovanie veci" podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky nemožno považovať aj také konanie, v ktorom súd vecne (meritórne) neprerokováva takú vec, o súdnu ochranu ktorej ho oprávnený subjekt požiadal. Pre konanie a rozhodovanie súdov o takýchto "iných" (nie meritórnych) otázkach sa preto ani nevyžaduje prítomnosť účastníkov súdneho konania, nakoľko len pre "prvostupňové konania, ako aj pre odvolacie konania, v ktorých súd meritórne rozhoduje o veci, Občiansky súdny poriadok ráta s prítomnosťou účastníkov súdneho konania [§ 115 ods. 1, resp. § 214 ods. 1 O.s.p. (Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 87/97 z 02.12.1997)]. Uvedený záver potvrdzuje aj § 214 ods. 2 písm. c/ O.s.p., podľa ktorého pojednávanie netreba nariaďovať, ak odvolanie smeruje proti uzneseniu.

Dovolateľ tiež namietal, že odvolací súd mu odňal možnosť konať pred súdom svojim postupom, resp. nekonaním, pretože konanie o prejednávanej veci neprerušil a nepostúpil návrh za zaujatie stanoviska v zmysle § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p. Ústavnému súdu Slovenskej republiky o súlade právneho poriadku, hoci takúto povinnosť podľa čl. 7 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky mal.

Ustanovenie § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p. upravuje prípady, keď je súd povinný prerušiť konanie. V konaní nepokračuje až do odpadnutia prekážky konania. Súd má povinnosť prerušiť konanie v prípade, ak rozhodnutie závisí od otázky, ktorú nie je v tomto konaní oprávnený riešiť ani ako otázku predbežnú. Ide predovšetkým o otázky uvedené v ustanovení § 135 ods. 1. Povinnosť prerušiť konanie sa vzťahuje aj na prípady, keď súd pred rozhodnutím dospel k záveru, že všeobecne záväzný predpis, ktorý sa týka veci, je v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky, zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. V takomto prípade súd podá Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na začatie konania podľa § 37 a nasl. zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov.

Dovolateľ vyvodzoval povinnosť odvolacieho súdu prerušiť konanie v prejednávanej veci a povinnosť postúpiť Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na zaujatie stanoviska o nesúlade ustanovení Občianskeho súdneho poriadku z existencie rozporu ustanovenia § 214 ods. 2 O.s.p. s Ústavou Slovenskej republiky, ktorá procesná situácia ale v danej veci, ako bolo uvedené vyššie, nenastala.

Nakoľko prípustnosť dovolania navrhovateľovi nemožno vyvodit' z ustanovenia § 239 O.s.p. ani z § 237 O.s.p., odmietol Najvyšší súd Slovenskej republiky jeho dovolanie v súlade s ustanovením § 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný.

V dovolacom konaní nebol navrhovateľ úspešný a právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo úspešným odporcom (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Vzhľadom k zániku právnej subjektivity odporcu 1/ mu trov dovolacieho konania nevznikli a preto dovolací súd odporcovi 1/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznal. Odporcu 2/ zastupoval v dovolacom konaní advokát a patrí mu preto v zmysle § 137 O.s.p. náhrada trov dovolacieho konania titulom odmeny za zastupovanie advokátom a náhrady hotových výdavkov. Podľa § 14f ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb tarifná odmena je 1.500,- Sk za jeden úkon právnej služby, pretože dovolaním bolo napadnuté rozhodnutie procesnej povahy. Advokát vykonal jeden úkon právnej služby, ktorým je podľa § 14 ods. 1 písm. a/ citovanej vyhlášky písomné vyjadrenie k dovolaniu navrhovateľa podľa písm. c/ cit. vyhl. Advokátovi patrí aj paušálna náhrada výdavkov podľa § 16 cit. vyhl. 1 x 190,- Sk. Spolu patrí odporcovi 2/ náhrada trov dovolacieho konania vo výške 1 690,- Sk.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 19. júna 2008

JUDr. Martin V l a d i k, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: